بیردۆزەکانی گۆڕان ... سمکۆ عەبدولکەریم

ئەو (کۆڕبەند – تۆڕبەند) انەی ڕاوی دەسەڵاتەکانیان پێدەکەن …

بە تێگەیشتنی من قەتەڕ وڵاتێکە لە نیمچە دورگەی عەربی ئیسلامی بەدەست ئەمریکاوە بۆ سەرەنجام گواستنەوەی ئاشوب بۆ نێو جەرگە و لانەی ئیسلام، بەو مانایەی ئەم نیمچە دوورگەیە لە مێژووی کۆندا، ئەو شوێنەیە کە ئیسلامی لێ لە دایك بووە، دواتریش ئەو شوێنەیە یەکەم خیلافەتی ئیسلامی لێوە دروست بوو، دواتریش ئەو شوێنەیە کە یەکەم فیتنەی نێوخۆیی ئیسلام لەوێوە سەری هەڵدا، ئەو شوێنەی کە دوای ئیسلام یەکەم خۆر و پەیامی وەحدانیەت و بووژاندنەوەی ئیسلام لە وێوە هات، ئەو شوێنەیە بۆ جاری دووەم بوو بە ناوەندی سەرهەڵدانەوەی ئیسلام لەسەر دەستی (محەمەد عەبدولوەهاب) و بنەماڵەی (ال سعود) ئەو شوێنەیە کە بۆ جاری دووەم جیهاد لە لایەن (اخوان من گاع الله) لەوێوە دەستی پێکرد، ئەو شوێنەیە کە لێیەوە بانگەشە بۆ سەلەفییەت کرا، ئەوشوێنەی بووە سەرچاوەی دارایی بۆ بزووتنەوەی ئیسلامی لە سەرتاسەری جیهانی، بۆیە لە دوای 11ی سپتێمبەرەوە ئەم نیمچە دورگەیە لەوە دەرچووە وا بمێنێتەوە.

ئەیمەن زەواهری کاتێك ڕایگەیاند ئەوان شەڕ دەبەنە نێو ماڵەکانیان لە خۆرئاوا و ئەمریکا، ئەوان لەوە تێگەیشتن دەبێ لەمەودوا بە پلان و نەخشە ڕێگایەکی دیکەوە ڕوو بەڕووی ئیسلامی نوێ ببنەوە، بۆیە بەر لەوەی ئەوان شەر بەتەواوی بگەێننە نێو ماڵەکانی ئەوان ئەوان شەڕیان گەیاندە بەر دەرگای نیمەچە دوورگەی عەرەبی ئیسلامی، بەهاری عەرەبی چەخماخەی ئەو جەنگە بوو کە دەبێ دواجار لە نیمچە دوورگەی عەرەبی خامۆش بێت.
بۆ بەجێگەیاندنی ئەو نەخشە و پلان و پیلانانەی داڕێژراوە چەندین شێوازی جۆراو جۆر گیراوەتە بەر. یەکێ لەو کەناڵانەی ئەو نەخشەیەی جێبەجێدەکات، تۆڕێکی کۆمەڵایەتییە لە ڕێگەی چەندین گرووپی بچووك بچووك پلان و نەخشەکان بەڕێوەدەبات.

ئەکادیمیای گۆڕان (اکادمیە التغییر) ئەو ڕێکخراوەیە کە چالاکییەکانی لە بەهاری عەربیدا زۆر بە زەقی دەرکەوت .
ئەو ئەکادیمیایە بۆ یەکەمجار لە ئاداری ساڵی 2006 لە لەندن دامەزرا، دواتریش بە شێوەیەکی رەسمی لە ساڵی 2009 لە دەوحەی

پایتەختی قەتەڕ و لە ساڵی 2010 لە ڤیەننا (لق)یان کردەوە .

سەرەتای ساڵی 2005 سێ گەنجی میسری بە مەبەستی گەڕان بە دوای کاردا ڕوودەکەنە لەندەن، لەوێ دەکەونە ژێر کاریگەری بیری(ئەوتبور) واتە بەرگری، کە بزووتنەوەیەکی گەنجانەی (سربی) بوو، لە ساڵی 2000 لە دژی (سلۆبودان میلۆسۆڤیچ) دەستیان دایە خۆپیشاندان و مانگرتن و و ڕاپەرین بەشێوەیەکی (ناتوندوتیژی) .
ئەمە لە کاتێکدا دەزگای موخابەراتی ئەمریکی لە 16-دیسمبەری 1998 بەڵگەنامەیەکی بڵاوکردەوە، کە تێیدا نەخشەو پلانی لەبەریەك هەڵوەشانەوەی یوگسلافیای پێشووی بۆ چەند دەوڵەتێك تێدا بەیان کردبوو. ئەمەش بە ئامانجی لاواز کردنی بەرەی (سۆڤیەتی جاران).

ئەم ڕێکخراوەیە نەخشەو پلانەکانی لەسەر بنەمای (گۆڕان بەبێ توندوتیژی) داڕشتبوو، دروشمی گەنجانی 6-ی ئیبریل لە میسر هەمان ئەو دروشمەی (ئەوتبور) یەکان بوو کە بریتی بوو (لە مستێکی بەرزکراو) وەك لەو راپۆرتەدا کە بەناونیشانی (ئەکادیمای گۆڕان- کەرستەیەکی ئەمریکی بۆ هەڵگیرساندنی شۆڕشە عەربییەکان) لە گۆڤاری (المجتمح) کویتی بڵاوکراوەتەوە، ئەوتبور ڕێگایەکی موخابەراتی ئەمریکی بوو، بۆ لە دەسەڵات لادانی سەرکردەی سربی (سلۆبودان میلۆسۆڤیچ) لە ساڵی 2000.

هەر وەك لەو ڕاپۆرتەدا هاتوە سەرکەوتنی ئەم پلانە لە سربیا هۆکارێك بوو بۆ ئەوەی لە وڵاتانی عەرەبیش جێبەجێ بکرێ، ئەمەش دوای مەشەق پێکردنی گەنجانی عەرەب لە سەر بنەمای (گۆڕان). دواتریش خستنەگەڕیان بۆ سەراوژێرکردنی دامودەزگاکانی ئەو دەسەڵاتانەی کە ئەمریکا بڕیاری گۆڕینیانی دابوو ، وەك ئەو لیستەی لە کاتی خۆیدا کۆندالیزا ڕایس ئامادەی کردبوو، کە بریتی بوو لە گۆڕین، یان گواستنەوەی دەسەڵات لە دەستێکەوە بۆ دەستێکی دیکە، بەڵام بە شێوازێکی ناتوندوتیژیانە.

لەسەروبەندی 2004 –وە دەستەواژەی (التغییر) "گۆڕان" بەشێوەیەکی بەرچاو کەوتە سەر وێردی گەنجانی ناڕازی، کە هیچ گومانێکی تێدا نییە ئەم پڕۆسەی گۆڕانە بەرنامە و پلانێکی زۆر پێشوەختە بووە، کە بەگوێرەی زۆر لە سەرچاوەکان قۆناغی جێبەجێکردنی بە شێوەیەکی کردەیی دەگەڕێتەوە بۆ دوای ڕووداوەکانی (11)ی سپتێمبەری 2001.
هەر لەم ڕوانگەیەشەوەیە، زۆربەی سەرچاوە سیاسییەکان پەنجەی تۆمەت بۆ ئەمریکا درێژ دەکەن، کە بە بەرنامەیەکی وردەوە نەخشەی ناوچەکەی لە پەراوێزی ڕووداوەکانی 11-ی سپتێمبەری 2001 داڕشتوە،

ئەگەر دیقەتی ئەو ڕستەیەی کۆندالیزا ڕایس-ش بدەین کە لە کاتی وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا لە بەردەم کۆنگریسدا ئاشکرا کرد. (کە یەکەم هەنگاویان گۆڕانکاری دەبێ لە دۆستەکانیان، واتە گۆڕینیان بە دۆستی نوێ، لەو دەمەشدا لیستی ناوی ئەو وڵاتانەی کە بڕیاری گۆڕینیان دابوو، لە دەست دابوو).

بۆیە بە هەموو پێوەرێك هێنانە پێشی دەستەواژەی بیردۆزی (گۆڕان) دەستەواژەیەکی تەواو ئەمریکی بوو، کە تا ئێستا بەردەوامی هەیە تەنیا لەڕووی جێبەجێکردنەوە گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە. پڕۆسەکە هەر لە سەرەتادا پێکەوەنانی گروپی بچووك بچووك بوو بۆ وروژاندنی شەقام و سەرەنجام ئەنجامدانی خۆپیشاندان و ناڕەزایی دژ بە دەسەڵات، بەشێوەیەکی ناتونوندوتیژیانە.

ئەگەرچی لێرەو لەوێ بە هۆی لادان یان لەدەست دەرچوونی خۆپیشاندان و ناڕەزایەتییەکان بەو شێوەیەی کە پێشتر بڕیاری لێدرابوو جۆرێك لە توندو تیژی لێکەوتەوە، ئەمە شتێك نەبوو کاربکاتە سەر ئەجنداو نەخشەی ستراتیژی، چونکە گروپەکان بە هەموو شێوەیەك مەشق و راهێنانیان پێکرابوو، بۆ ئەوەی هەم خۆیان دوور بگرن لە پەنابردنە بەر هەر جۆرە توندو تیژییەك، هەم لە کاتی توندو تیژییەکاندا چۆن خۆیان دەدزنەوە .چونکە پلانەی ستراتیژی ئەوەبووە کە دەبێ ئەو هەڵمەتی ناڕەزایەتییانە بە هەموو شێوەیەك دوور بن لە توندوتیژی.
بۆیە دەبینین لە هەر شوێنێك توندوتیژی لێکەوتبێتەوە نەتوانراوە ئامانجەکان وەك پێویست بەدەست بهێنرێن.

ئەگەر دیقەتیش بدەین سەرهەڵدانی بزووتنەوەی گۆڕانیش لە هەرێمی کوردستان لەسەروبەندی ئەو جوولانەوەیدا بوو کە ئاماژەمان بۆی کرد، چونکە هەمیشە سەرهەڵدان و هاتنەئارای رەوتی فکری و سیاسی تازە مەسەلەیەکی دابڕاو، یان بێ پەیوەندی نییە بە یەکترییەوە.
لەڕووی ستراتیژییەوە بەهامان شێوە بزووتنەوەی گۆڕان هەمان ستراتیژییەتی ناتوندوتیژی پەیڕەوکرد، بەهامانشێوەش لەڕووی پێکهاتەییەوە بریتی بوو لە تێکەڵەیەکی جۆراوجۆری فکری، بە شێوەیەك لە ماوەیەکی زۆر کورتدا توانی لە چوارچێوەی بزووتنەوەی جەماوەرییەوە لەوپەڕی ڕاست تا ئەوپەڕی چەپ لە نێو ئەو بزووتنەوەیەدا کۆ بکاتەوە.

لە ئەنجامیشدا دوای سەرهەڵدانی خۆپیشاندان و دەربڕینی ناڕەزایەتییەکان بەشێوەیەکی دوور لەتوندوتیژی هاوشێوە و هاوئامانج بوو لەگەڵ ئامانجەکانی (ئەکادیمیای گۆڕان) ئەگەر

دیقەتی زیاتریش بدەن لە هەر شوێنێك و هەركاتێك چالاكییەكان شێوازی توندوتیژییان بەخۆوە بینیت بۆت جوولانەوەكە زیاتر لە ئبەدی هێنانی ئامانجەكانی دووركەوتۆتەوە.
بەدووریش نازانرێ دەستێك هەبووبێت بیەوێت ئەو چالاكییە مەدنیانەو دوور لە توندوتیژییە سیاسیانە، بەئاراستەی توندوتیژیدا بەرێت، بەئامانجی دوورخستنەوە و بەلاڕێدابردنی جوولانەوەكە، كە سەرەنجام و دواتر خۆپیشاندن و چالاكییەكانی بزووتنەوەی گۆڕان لە ناوچە جیاجیاكان بەو ئاراستە توندوتیژیەدا ڕۆیشت، كە بەلای منیشەوە ئەوە هۆكارێكی سەرەكی بوو، كە بزووتنەوەی گۆڕان لەم قۆناغەدا سەركەوتنی بەدەست نەهێنا.

بە هەمان شێوە لە میسر-یش بزووتنەوەی لەو شێوەیە بەر لە دامەزانی بزووتنەوەی گۆڕان سەری هەڵدا.
سەرەتای 2004 بەر لە سەروبەندی دەركەوتنی ئەكادیمای گۆڕان، بزووتنەوەی میسری لە پێناو گۆڕاندا ، بە ناوی (كفایە) سەری هەڵدا، كە لەڕووی ئامانجەوە، ئامانجەكانی بزووتنەوەی گۆڕان لە كوردستان، تەواو هاوشێوەی ئامانجەكانی ئەو بزووتنەوەیە بوو لە میسر.
هەروەها لە شوباتی ساڵی 2006 لە قەتەر كۆڕبەندی ئایندە “منتدی المستقبل” لە لایەن ئەكادیمای گۆڕان كە (هیشام مورسی) زاوای یوسف قەرزاوی سەرۆكایەتی دەكرد سەری هەڵدا ئەمەش بەسەرەتای دەركەوتنی ئەو ڕێكخراوە دادەنرێ، كە دواتر سەركردایەتی ڕاپەڕینەكانی ناسراو بە بەهاری عەرەبی كرد.
هەرە لە سەرەتای ئەو كۆڕبەندەدا كە لە قەتەر بەسترا ژمارەیەكی زۆر لە بەشداربوانی مونتەداكە، هەستیان كرد دەستێك و پلانێكی داڕێژراو لە پشتەوەی ئەو مونتەدایەدا هەیە، بۆیە هەر لە سەرەتاوە لە كۆڕبەندەكە كشانەوە.

هەندێ سەرچاوە ئاماژە بۆ بۆ بێئاگایی قەرزاوی دەكەن لەو بەرنامەیدا كە زاواكەی ئیدارەی دەدا، بەڵام ئەگەر گوێ لە وتارەكانی قەرزاوی بگرین وەك موسڵمانێكی میسری نیشتەجێی قەتەر و وەك مونەزرێكی ئەهلی سوونەو جەماعەی ئەشعری تێدەگەین ئەو ستایش و پیاهەڵدانەی قەتەر هەروا لە خۆڕایی نییە، قەرزاوی لە وتارێكی ڤیدیویدا زۆر بەڕاشكاوی ئاماژە بۆ خاوەنداریەتی قەتەر دەكات لە ڕاپەرینەكانی بەهاری عەرەبیدا، لە ڕووی ڕاگەیاندن و ماددی و هەتا ئاماژە بۆ بەشداری بەشەریش دەكات.

هیشام مورسی كە بەهەمان شێوە وەك كەسایەتیەكی میسری لە قەتەر

نیشتەجێ بوو، بەشێوەیەی زۆر ستراتیژی کار دەکات بۆ پێگەیاندنی گەنجانی سعودی و ئیماراتی و بەحرێنی، بە ناوی بونیادنانی کۆمەڵەگەیەکی زانستی بەهێز کەبتوانێ بە شێوەیەکی مودێرن و بەئاراستەیەکی زانستی ڕووبەڕووی شارستانییەتی خۆرئاوایی ببنەوە، بۆیە کاتێك پرسیاری ئەوە لە هیشام مورسی دەکرێ کە ئایا شۆڕش نیمچە دورگەی عەربیش دەگرێتەوە، لە کاتێکدا بە هەزاران گەنج لە سەر دەستی ئێوەو لە ڕێگای ئاکادیماکەتانەوە خولیان بۆ کراوەتەوە و لەسەر هەموو شێوازێکی ڕووبەڕووبونەوە ڕاهێنراون، بۆ ئەوەی گلپەی شۆڕش بگاتە خەلیج، بەڵام ئەو لەبڕی شۆڕش ئاماژە بۆ چاکسازی دەکات، کە دەبێ لەلایەن وڵاتانی خەلیجەوە ئەنجام بدرێ.

لەم ڕووەوە قەتەر لە ڕێگەی ئەکادیمای گۆڕانەوە ڕۆڵێکی بەرچاوی گێڕا، بۆ ڕوخاندنی ڕژێمە دیکتاتۆرە عەرەبەکان، لە کاتێکدا ئەمریکا دەمێك بوو نەخشەی سەرنگومکردنی سەرانی ئەو وڵاتانەی خستبووە بەرنامەی خۆیەوە، بۆ ئەوەی هەم کۆتایی بەو ڕژێمە دیکتاتۆرانە بێنێ، کە دوای لێکۆلینەوەکانی ڕووداوەکانی 11 سپتێمبەر ئەمریکا بەو ئاکامە گەیشت بوو کە هەڵکشانی(الكراهيه) ڕق و قینەی گەلانی موسڵمان لە بەرامبەریدا خاڵێکی پەیوەندی بەوەوە هەیە، کە ئەمریکا لە کاتێکدا بانگەشەی بە دیموکراتییەت کردنی جیهان دەکات، لە هەمان کاتدا پشتیوانی لەو ڕژێمە دژ بە گەلانە دەکات کە بەهیچ شێوەیەك لە گەڵ دروشمە کانی ئەگەر بە درۆش بێت نایەتەوە، بۆیە قەتەر و ئەکادیمیای گۆڕان و چەندین ڕێکخراوێکی دیکەی کۆمەڵگەی مەدەنی بە ئاگایەوە بووبێت یان بەبێ ئاگایی خزمەتی ئەو نەخشە ڕێگایەی ئەمریکایان کردوە کە تا ئێستاش درێژەی هەیە، ئەو ئەکادیمایە ئامانج و دروشمەکانیان بریتی بوو لە بونیاد نانی کۆمەلگەیەك کە هەر کاتێك بییەوێ ڕووبەڕووی ئەو دەسەڵاتە بوەستێك کە دەیانەوێ کۆتایی پێبێنن، ئەمەش زیاتر لە لایەن ئەمریکاوە نەخشەی بۆ کێشراوە، چونکە ئامادەکردنی هاوڵاتیانی خودی وڵاتەکە لە چوارچێوەی ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی ئاسانترین و سەرکەوتوترین کارێکە کە ئەمریکا لە هەر کات و ساتێکدا بیەوەی دەتوانێ بیجوولێنێ، بۆ ئەم مەبەستەش قەتەر دەوری حراك دەبینێ بۆ بونیادانی ئەو کۆمەلگەیانەی دەیانەوێ بەهێزبن و لە کاتی پێویستدا بە گژ ئەو دەسەلات و فەرمانڕەوایانەیاندا بدەن کە لە مەیدانەکەدا کۆتاییان هاتوە.

شێواز و بەرنامەی ڕاهێنانەکانی ئەم ئەکادیمیای بۆ گەنجان بریتی بوو لە هێکارەکانی خۆپیشاندان و چۆنیەتی ڕووبەڕووبونەوەی هێزە

ئەمنییەکان، هەروەها زاڵ بوون بەسەر سەگی پۆلیسی و دواتریش دەرچوون لە خۆپیشاندانەکان، ئەمە جگە لە شێوازەکانی هاندانی هاوڵاتیان بۆ خۆپیشاندان و شۆڕش، هەروەها ڕاهێنان و پیشاندانی ئەو کەرستانەی کە دەبنە هۆی شکست پێهێنانی توانای هێزە ئەمنییەکان لە ڕێگەی فیلمی فێرکاری ڤیدیویەوە.

وەك لە پەیجەکانی فەیس بووکیش بڵاویان کردۆتەوە ئامانجیان لەو ڕاهێنانە (بڵاوکردنەوەی ڕۆشنبیری گۆڕان) و بەرجەستەکردنی پێویستییەکانی شۆڕشە، لە ڕێگەی راهێنانی کەوادرو دەزگاکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و پارتی سیاسی و کەسەکانە لە سەر ستراتیژیەتی هۆکارەکانی گۆڕان.
هەر ئەمەش بووە هۆی ئەوەی کە جەنگاوەرەکانی میسر پەیوەندیان کرد بەم ئەکادیمیایەوە.

بە شێوەیەکی بەرفراوان ئەم ئەکادیمیایە کاری لە سەر پێگەیاندنی هەزاران چالاکوانی میسری و عەرەب کرد لەسەر شێوازی نوێی یاخیبوونی مەدەنی، هەر لەم چوارچێوەیەشدا چەندین کوراسی فێرکاریان چاپ و بڵاوکردەوە، بە تایبەتی لە ڕووی چۆنیەتی خۆپاراستن و بەرگری لە خۆکردن لە کاتی خۆپیشاندانەکاندا، هەموو ئەو راهێنانەش لە چەندین چالاکی و خۆپیشاندانەکانی (شۆڕشی 25 یەنایر)ی میسری بەرچاو دەکەون کە بزووتنەوە سیاسییەکان سودیان لێوەرگرت.
دوای وازهێنانەکەی (حسنی مبارك)یش ئەم کادیرانەی ئەکادیمیای گۆڕان لەسەر هەمان نەهج، هەمان شێوازیان بەکارهێنا لە دژی (ئەنجومەنی سەربازی) بەڵام بەهەندێ گۆڕانکاری کە تێدا پەنایان بردە بەر (بەرد هاوێشتن و سووتاندانی ماشێنە سەربازییەکان).

وەك پێشتریش ئاماژەم بۆی کرد زۆر لە سەرچاوەکان ئەم ئەکادیمیایە بە هەنگاو و پلانێکی پێشوەختەی داڕێژراوی ئەمریکی دەزانن بۆ جێشادانی جەماوری ئەو وڵاتانەی کە ئەمریکا دەیهەوێ ئاشوبیان بخاتە نێو، دەزگاکانی توێژینەوەی ئەمریکی بەر لە ڕووداوی 11-ی سپتێمبەر چەندین لێکۆڵینەوەیان لە بارەی قۆناغی داهاتووی چۆنیەتی بەگشداچوونەوەی بیری توندڕۆی ئیسلامی بڵاوکردەوە.

(دامەزراوەی ڕاند) ”Rand Corporation“ یەکێکە لە گەورەترین و سەرەکیترین دامەزراوەی لێکۆڵینەوە و توێژینەوە لە ئەمریکا کا لە ڕابردوودا کاریگەری زۆر گەورەی هەبووە لەسەر دروستکردنی بڕیار. ئەم دامەزراوەیە کە خاوەنی نزیکەی (1600) لێکۆڵەرەوەیە، بە شێوەیەکی زۆر تایبەت کار لەسەر بابەتەکانی پەیوەندیدار بە

ئاسایشی نەتەوەیی ئەمریکا دەکات، بۆ ئەم مەبەستەش ساڵانە گۆژمەیەکی (100 تا 150) ملیون دۆلاری بۆ تەرخان دەکرێ.
ئەم دامەزراوەیە لە ساڵی 1999 واتە دوو ساڵ بەر لە ڕووداوەکەی 11-ی سپتێمبەر کتێبێکی بەناونیشانی (ڕووبەڕوبونەوەی تیرۆری نوێ) و لە بارەی مەترسییەکانی ئیسلام لەسەر ئەمریکا بڵاوکردەوە، کە لە لایەن چەند پسپۆڕێکی شارەزای ئەمریکی ئامادە کرابوون.

لەم چوارچێوەیەشدا یەکێ لەو پێشنیازانەی خستیانە بەردەم بڕیار بەدەستانی ئەمریکی (جەنگی فیکر بوو لە گەڵ جیهانی ئیسلامی).
لە دوای رووداوەکەی 11-ی سپتێمبەر-یش ڕامسفێلد هەمان ئەو قسەیەی دووبارە کردەوە کە ئەمریکا جگە لە ڕووبەڕووبوونەوەی سەربازی پێویستی بە بەرپاکردنی جەنگێکی فیکریش هەیە.

بەڵام ئەگەر تا بەر لە رووداوی 11-ی سپتێمبەر ئەمریکییەکان وایان لێکدابێتەوە کە ئەوان کێشەیان تەنیا لە گەڵ ڕوتە ئیسلامی و ئیسلامییە توندڕۆکان هەیە، ئەوە دوای ئەو ڕووداوە جەختیان لەسەر ئەوە کردوە کە کێشەی خۆرئاواو ئەمریکا لەگەڵ جەوهەری ئیسلام و کۆمەڵگای ئیسلامە، هەربۆیەشە دروستکردنی تۆڕی جەماوەری و ئیسلامی لە چوارچێوەی جوولانەوەی لابەلای ئیسلامی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی ئامانج گەلێکی دیراسەکراو بوون، بۆ نزیك بوونەوە لە پێکدادانە نێوخۆییەکان لە وڵاتانی ئیسلامی، بەبێ لەبەرچاوگرتنی دۆستایەتی و ڕێککەوتنە دوو قۆڵییەکان، کە بەشێکی زۆری ئەو ڕێککەوتنانە بۆ مێژوویەك دەگەڕانەوە کە پەیوەندیان بە سەردەمانی نەشونمای کۆمەنیزمەوە هەبوو.